

دستور جلسه

عنوان: بررسی ابهام واحدهای تولید کننده محصولات غذایی در زمینه مرجع رسمی صدور و فرایند اخذ مجوز حلال

مرجع طرح موضوع: شوراها ی گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان های مرکزی و آذربایجان شرقی

تاریخ برگزاری جلسه: دوشنبه ۱۴۰۲/۰۷/۰۳

تعداد صفحات دستور جلسه: ۳

نشان حلال، علامتی است که حلال بودن محصول را از منظر حکم شریعت اسلامی ثابت می کند. این نشان که اغلب شامل مواد غذایی می شود، برای مصرف کنندگانی که پایبند حلال و حرام هستند، حق انتخاب ایجاد کرده است. نشان حلال برای اولین بار در سال ۱۹۹۷ توسط کشور مالزی مطرح و با ورود دیگر کشورهای اسلامی گسترش پیدا کرد. در ایران نیز موسسه جهانی حلال (ایکریک) در سال ۲۰۰۷ تاسیس شد و پس از تصویب استاندارد غذای حلال توسط سازمان همکاری های اسلامی در سال ۲۰۱۰، فعالیت خود را در تبیین زمینه های علمی، مقرراتی و اخلاق حرفه ای حلال توسعه داد. موسسه ایکریک که موفق به اخذ نمایندگی از کشور مالزی شده بود توسط شرکت های زیرمجموعه اقدام به صدور نشان حلال نمود. قابل ذکر است نشان حلال که در حال توسعه و گسترش می باشد، استقبال کشورهای غیر مسلمان را نیز برانگیخته است.

همچنین در سال ۱۳۹۰ مرکز ملی تحقیقات حلال جمهوری اسلامی ایران نیز بر اساس ابلاغیه وزیر وقت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایجاد شد و بر اساس مصوبه هیات وزیران در سال ۹۱ نیز وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ملزم به ایجاد ساختار و تامین منابع مالی لازم برای تجهیز مرکز تحقیقات حلال به عنوان طرح ملی در سازمان غذا و دارو گردید. بر این اساس سازمان غذا و دارو به عنوان یک مرکز حاکمیتی، نظارت شدیدی در خصوص حلیت تمام فرآورده های غذایی وارداتی و محصولات تولیدی داخل دارد. از این رو چنانچه آرم سازمان غذا و دارو بر روی محصولات وجود داشته باشد، از لحاظ حلیت بررسی شده و مورد تایید می باشد.

از سوی دیگر بر اساس اعلام سازمان دامپزشکی؛ واحدهایی که مجوز خود را از دامپزشکی اخذ می کنند، بایستی نشان حلال را از سازمان دامپزشکی اخذ نمایند.

در این راستا بر اساس تبصره (۲) بند (۱) ماده (۷) قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد مصوب سال ۱۳۹۶، سازمان ملی استاندارد ایران به عنوان تنها مرجع اعطای نشان حلال در کشور معرفی گردید. اداره استاندارد استان مرکزی نامه ای به شماره ۲۴۰۹۶۵۶ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۸ در خصوص دستورالعمل نحوه نشانه گذاری محصولات دارای پروانه کاربرد علامت استاندارد با تعیین مهلت اجرای ۶ ماهه را ابلاغ نموده است که در بند ۶-۸-۱۳ دستورالعمل مذکور عبارت "درج هرگونه نشان، که تنها مرجع رسمی اعطای آن نشان به استناد قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد، سازمان ملی استاندارد ایران می باشد (مانند نشان حلال) مغایر با قانون مذکور بوده و درج آن بر روی بسته بندی، عدم انطباق در بند نشانه گذاری محصول در نظر گرفته می شود" و طی نامه های متعدد، اداره مذکور اعلام نموده است در صورت اخذ مجوز دریافتی

۱- تبصره (۲) بند (۱) ماده (۷) قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد: سازمان ملی استاندارد ایران به عنوان تنها مرجع رسمی اعطای نشان حلال موظف است به منظور حصول اطمینان از انطباق استانداردهای حلال با موازین فقه اسلامی و نظارت بر اجرای آن یک فقیه مجتهد متجرب صاحب نظر در مسائل حلال به شورای نگهبان پیشنهاد و پس از تأیید فقهای شورای نگهبان با حکم رئیس سازمان برای چهار سال منصوب نماید. این حکم برای دوره های بعدی قابل تمدید می باشد.

از سایر دستگاه‌های اجرایی برخوردار قانونی شامل (جمع آوری، طرح در کمیسیون ماده ۴۲) به عمل خواهد آمد. در واقع واحدهای تولیدی مواد غذایی داخل کشور برای فعالیت خود ملزم به دریافت آرم حلال از سازمان غذا و دارو هستند و همچنین بر اساس قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد نیز ملزم به دریافت نشان حلال از سازمان استاندارد می‌باشند. این مساله نیز باعث توقف خطوط تولید و افزایش هزینه‌های تولید خواهد شد.

از سوی دیگر، پس از ظهور مفهوم «حلال» در کشورهای پیشرو نظیر مالزی و براساس بند ۱۳۵ مندرج در بیانیه نهایی ۱۲ امین نشست سران کشورهای اسلامی در اسفند ۱۳۸۶ (۱۳-۱۴ مارس ۲۰۰۸ در سنگال (داکار) با موضوع تقدیر و حمایت سازمان همکاری اسلامی (OIC) از فعالیت‌های حلال بخش خصوصی منجمله اتاق بازرگانی، صنعت و کشاورزی اسلامی، پیشنهاد گردید اتاق های بازرگانی هر کشور به عنوان نهاد صادر کننده گواهی حلال ملی شناخته شده و جهت بررسی مواد مرتبط به نحوه صدور گواهی حلال در هر کشور و معرفی استاندارد واحد، کارگروهی ویژه برای این موضوع تشکیل گردد. این مرکز پس از دعوت اتاق اسلامی از اتاق های بازرگانی کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی برای ایجاد ساز و کار صدور گواهی حلال، از اواخر سال ۱۳۸۶ اقدام به صدور گواهی حلال برای تسهیل ورود شرکت های ایرانی به بازار حلال نمود. بنابراین این مرکز به منظور توسعه و ترویج فرهنگ حلال، در سال ۱۳۸۶ با توجه به ماهیت بین‌المللی خود و به عنوان نماینده اتاق بازرگانی ایران اقدام به ایجاد موسسه جهانی حلال اسلامی نمود. این مرکز اکنون پس از حدود ۱۵ سال فعالیت و حضور در عرصه بین‌المللی و به تدریج و با افزایش اعتبار نشان حلال، در کشورهای هدف و به منظور تسهیل امور بازرگانی، دفاتر خود را در سایر کشورها توسعه داده و در کشورهای ژاپن، کره جنوبی، آلمان، ترکیه، آذربایجان، گرجستان و مغولستان دفاتر نمایندگی تاسیس و بر اساس استاندارد حلال مورد تایید ۵۷ کشور اسلامی فعالیت خود را گسترش داد. مضافا با توجه اعتبار بین‌المللی نشان حلال ایگریک، مراکز صدور گواهی حلال کشورهای دیگر از جمله مالزی، تنها نشان حلال این مرکز را به رسمیت شناخته و مجوز ورود کالاهای صادراتی ایران به خاک آن کشور را صرفا با احراز لوگوی حلال این مرکز صادر می‌نماید.

لازم به ذکر است، رئیس امور نظارت و بازرسی سازمان بازرسی کل - منطقه ۵ در جلسه شورای گفت‌وگوی تبریز ضمن تاکید بر اینکه سطح بخشنامه (وزارت بهداشت) پایین‌تر از قانون (استاندارد) می‌باشد و در صورت مغایرت با قانون، باید ابطال شود اظهار داشتند: "موضوع جلسه، چالش ملی است و دغدغه تمام تولیدکنندگان می‌باشد ما به استناد قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار و رفع موانع تولید، حامی تولیدکنندگان می‌باشیم. طبق تبصره (۴) ماده (۷) مکرر قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار، هرگونه صدور یا هرگونه وضع بخشنامه‌ای به دنبال قانونی که قبلا وضع شده است، مصداق ایجاد مانع در مسیر توسعه بنگاه اقتصادی می‌باشد. سازمان بازرسی عضو هیئت مقررات‌زدائی و تسهیل صدور موانع کسب‌وکار و ناظر این موضوع است. باید سامانه صدور مجوزهای کسب‌وکار به صورت پنجره واحد تحت عنوان درگاه ملی صدور مجوز کسب‌وکار برای مراجعی که متولی صدور مجوز می‌باشند، وجود داشته باشد تا در این سامانه بارگذاری شود. اگر در درگاه ملی درج شده بود، این مشکلات بوجود نمی‌آمد."

به هنگام بررسی مجوزهای اتاق بازرگانی ایران در جلسه شصت و هفتم هیات مقررات‌زدایی که به ریاست آقای دکتر خاندوزی وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی در تاریخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۳ تشکیل شده بود با توجه به استدلال مسئولین مرکز ایگریک اتاق ایران در خصوص گواهی حلال صادره توسط این مرکز، مقرر گردید «مجوز گواهی حلال برای تعیین مرجع اصلی صدور مجوز در کمیته تخصصی مجددا بررسی شود». در جلسه ۲۵۶ کمیته یاد شده در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۱ بحث مذکور مجددا مطرح و مصوب گردید «سازمان استاندارد ایران مکلف است ظرف مدت دو هفته پیشنهاد مورد نظر خود را در خصوص کاربرد نشان حلال ارائه دهد. در صورت عدم ارائه، پیشنهاد اتاق ایران بررسی و برای تصویب در هیات ارائه خواهد شد.» لیکن

تاکنون اقدامی از سوی سازمان استاندارد در این خصوص بعمل نیامده است.

شایان ذکر است جلسه هفتاد و ششم شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان مرکزی در تاریخ ۱۴۰۲/۶/۳ با حضور وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی تشکیل گردید و موضوع «بررسی ابهام واحدهای تولیدکننده محصولات غذایی در زمینه مرجع رسمی صدور مجوز حلال» مطرح و مقرر گردید موضوع بعنوان مصوبه ملی به شورای گفت‌وگوی اتاق ایران ارجاع شود.

ضمناً برای تهیه دستور کار جلسه و اطلاع از اقدامات دستگاه‌هایی که به امر صدور گواهی حلال می‌پردازند مکاتبه‌ای با شماره ۱۰/۱/۵۲۰۲/ص مورخ ۱۴۰۲/۵/۲۸ با ریاست سازمان ملی استاندارد ایران، ریاست سازمان غذا و دارو و مدیرکل مرکز تحقیقات و اطلاع‌رسانی اتاق اسلامی بعمل آمد و از آنان درخواست گردیده تا مستندات آن سازمان و مرکز را مبنی بر قوانین، مقررات و مصوبات مربوط به فرایند صدور، اعتبار و اعطای گواهی حلال به تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات غذایی و دامنه شمول و کاربرد آن را به دبیرخانه این شورا ارسال نمایند که تا این زمان پاسخی از سوی سازمان‌های استاندارد و غذا و دارو دریافت نشده است.

با توجه به مطالب فوق، شوراهای گفت‌وگوی استان‌های مرکزی و آذربایجان شرقی از دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی درخواست نموده‌اند تا موضوع در دستور کار قرار گیرد. و بنا به اظهار فعالین اقتصادی، ابهامات ذیل بررسی شود:

- ۱- مرجع صدور مجوز حلال برای فعالیت و فروش داخل کشور کدام نهاد است؟
- ۲- مرجع صدور گواهی حلال برای صدور کالا به کشورهای هدف محصولات حلال کدام نهاد است؟
- ۳- فرایند صدور گواهی حلال با نحوه تعامل سازمان استاندارد، غذا و دارو، دامپزشکی و موسسه ایکریک چگونه است؟ کجای موضوع حاکمیتی و کجای آن تصدی‌گری است؟
- ۴- اساساً آیا گواهی سازمان استاندارد و سازمان غذا و دارو برای محصولات داخلی بطور جداگانه مورد نیاز است، وقتی نشان سلامت و استاندارد از گذشته مبین همین موضوع بوده است؟
- ۵- اساساً آیا نشان سلامت و استاندارد داخل ایران با پیوست حلال برای صدور محصول برای دیگر کشورها مورد تائید و اعتبار است؟
- ۶- مبنای اقتصادی و استدلال جمع‌آوری محصولات و امحای ملزومات بسته‌بندی مطابق دستورالعمل سازمان استاندارد چیست؟